

KÜÇÜK VE MİKRO İŞLETMELERDE HASILAT

REVENUE IN SMALL AND MICRO BUSINESSES

Hayrettin Usul

Sorumlu Yazar, Prof.Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, ORCID 0000-0002-8310-1709 , hayrettin.usul@ikcu.edu.tr

Nuri Ömürbek

Prof. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü,. ORCID: 0000-0002-0360-4040, nuriomurbek@sdu.edu.tr

Kabul Tarihi /

Accepted: 06.05.2020

İletişim /

Correspondence:

Hayrettin Usul

Benzerlik Oranı/

Plagiasim : %21

Makale Türü/Article

Type: Araştırma

Makalesi/ Research

Article

ÖZET

Muhasebe sisteminin amacı, işletmelerde üretilen finansal bilgilerin doğru ve dürüst olarak kullanıcılara aktarılmasının yanı sıra, aynı zamanda da kullanıma elverişli olmasını sağlamaktır. Bilginin istenilen zamanda ve istenilen yerde olması da paydaşlar açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda, Türkiye’de işletmeler tarafından üretilen finansal bilgilerin; yukarıda istenilen biçimde hazır olmasından Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (kgk) sorumludur. Bu kurum, düzenlemiş olduğu hükümlerle, işletmelerin finansal yapılarına kullanacakları muhasebe sistemi belirlemiştir. Kurum, Türkiye açısından işletmeleri; aktif toplamlarına, satışlarına ve çalışan kişiler açısından üç kısma ayırmış ve bu ayırımı görede bu işletmelerin kullanacakları muhasebe standartlarını belirlemiştir. Kurumun taslak aşamasında olan son standart çalışması ise küçük ve mikro işletmeler için olmuştur. Biz bu çalışmada, taslak olarak yayımlanan Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardında yer alan 7 N’lu hasılat standardını inceleme konusu yaptık. İnceleme yaparken standardın belirlemiş olduğu yasal hükümleri dikkate alarak, hasılat açısından taslakta yer alan her bir hükmü örnekler yardımıyla izah etmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: KUMİ FRS, Hasılat.

JEL Kodları:M40, M41.

ABSTRACT

The purpose of the accounting system is to ensure that the financial information produced in the enterprises is transferred to the users correctly and honestly, as well as being convenient for use. It is also very important for stakeholders that the information is at the desired time and place. In this context, the Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority (kgk) is responsible for its readiness as requested financial information produced by businesses in Turkey. The authority divided the enterprises into three parts in terms of total assets, sales and employees. According to this classification, it has determined the accounting standards that those enterprises need to use. The recent standard of the institution, which is a draft yet, is for small and micro enterprises. In this study, it is aimed to review the draft of the 7th revenue standard of the Financial Reporting Standard for Small and Micro Enterprises. In this paper, each provision in the draft is explained with the help of examples in terms of revenue by taking into consideration the legal provisions determined by the standard.

Keywords: FRS for SMI, Revenue.

JEL Codes: M40,M41

1. GİRİŞ

Kamu Gözetimi ve Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanarak, bağımsız denetime tabi olmayan işletmeler için finansal raporlama standardı (KÜMİ FRS) taslağı yayımlamış ve kamuoyunun görüşüne açmıştır. KGK bu standardı yayımlarken de, küçük ve mikro işletmelerin tanımını yaparak; bunlardan yapılan tanıma uygun olanların muhasebe kayıtlarını adı geçen taslakta belirlenen esaslara göre tutması gerektiğini ifade etmiştir.

KGK bu esasları belirlerken Avrupa Birliği (AB) direktifinde yer alan ölçütleri dikkate almıştır. Bu ölçütlere göre bir işletmenin küçük işletme sayılabilmesi için; aktif toplamının 350.000 Avro ile 4.000.000 Avro arasında, net satış hasılatının 700.000 Avro ile 8.000.000 Avro arasında ve çalışan sayısının da 10 ile 50 kişi arasında olmasını ve de bunlardan en az ikisinin sağlaması gerekmektedir. Bu değerleri kapsamayan işletmeler ise mikro işletmeler olarak tanımlanmaktadır. Mikro işletmelerden bilanço esasına göre defter tutma hadlerini sağlamayanlar bu düzenlemeye tabi olmayacaklardır. (kgk.gov.tr)

Bu standartlar BOBİ FRS ile karşılaştırıldığında daha az maliyetli olacak şekilde tasarlanmıştır. Örneğin; TFRS ve BOBİ FRS uygulayan diğer işletmelerden farklı olarak bu kapsamdaki işletmelerin sadece Finansal Durum Tablosu ve Kâr veya Zarar Tablosu sunması yeterli olacaktır. BOBİ FRS uygulayan büyük işletmeler için zorunlu, orta boy işletmeler için ihtiyari olan konsolide finansal tablo hazırlama, ertelenmiş vergi hesaplama gibi yükümlüklere bu düzenlemede yer verilmemiştir. (kgk.gov.tr)

Kamu Gözetimi Kurumu'ndan yapılan açıklamaya göre de bu standartlar 01/01/2021 tarihi ve sonrasında başlayan hesap dönemlerinden itibaren uygulamaya konulması planlanmaktadır.

Biz bu çalışmada bu çalışmada, taslak halinde yayımlanan bu standardın hasılat kısmını inceleyerek; örnek olaylarla kayıtların nasıl yapılması gerektiğini irdelemeye çalışacağız.

2. STANDARDA GÖRE HASILAT

KÜMİ FRS'ye göre; mal satışı, hizmet sunumu, yüklenilen inşa sözleşmeleri ve faiz, isim hakkı ve alınan kar payları hasılat olarak tanımlanmaktadır. Hasılat; taraflar arasında yapılan anlaşmaya göre net değer üzerinden belirlenen bedel üzerinden kayıtlara alınmalıdır. Standardın bu hükmüne göre hasılatların kaydında vade farkının ayrıştırılmadan kayda alınması gerekmektedir. Standart aşağıdaki işlemlerin oluşması durumunda hasılat kavramının söz konusu olmayacağını ifade etmektedir. Bunlar (kgk.gov.tr);

- ✓ “Üçüncü kişiler adına tahsil edilen tutarlar. (Örneğin, Katma Değer Vergisi tahsili gibi),
- ✓ Birbirine benzer mal veya hizmetlerin takası,
- ✓ Birbirine benzemeyen veya aynı özellikleri göstermeyen mal veya hizmet takaslarının ticari özünün bulunmaması gibi. Ancak, bu takas işlemlerine söz konusu olan mal ve hizmetlerin ticari özünün bulunması durumunda hasılat olarak kayıt yapılır.”

Yayımlanan Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı taslağına göre; bir mal satışı durumunda elde edilen meblağın hasılat olarak kaydedilmesi ancak aşağıda belirtilen hususların gerçekleşmesi gerekir. Bunlar;

- ✓ “Malların sahipliğinden kaynaklanan önemli risk ve getirilerin alıcıya devredilmiş olması,
- ✓ Satılan mallar üzerinde kontrolün sürdürülmemesi,

- ✓ *Hasılat tutarının güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi,*
- ✓ *İşleme ilişkin ekonomik faydaların işletme tarafından elde edilmesinin muhtemel olması ve,*
- ✓ *İşleme ilişkin katlanılan veya gerçekleşecek maliyetlerin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi.”*

KÜMİ FRS önemli risk ve getirilerin hangi durumlarda alıcıya devir edilmemiş olduğunu ise aşağıda verilen şekilde açıklamaktadır. Bunlar;

- ✓ *“İşletmenin normal garanti yükümlülükleri kapsamı dışında kalan yetersiz performansa ilişkin yükümlülük taşıması,*
- ✓ *Belirli bir satışa ilişkin hasılatın tahsil edilmesinin, alıcının malı satmasına bağlı olması (Örneğin konsinye satışlar),*
- ✓ *Satışın, ilgili varlığın kurulumu şartıyla yapılması ve sözleşmenin önemli bir bölümünü oluşturan kurulumun henüz tamamlanmamış olması ve,*
- ✓ *Alıcının, satış sözleşmesi ile belirlenen bir gerekçeye dayanarak veya herhangi bir neden olmaksızın sadece kendi kararı ile alımdan vazgeçme hakkının bulunması ve işletmenin söz konusu malların iade edilip edilmeyeceğinden emin olmaması şeklindedir.”*

KÜMİ FRS’ye göre hizmet sunumları ile inşa faaliyetlerinde ise; elde edilen tutarın hasılat olarak kaydedilmesi raporlama dönemi sonu itibarıyla tamamlama yüzdesi yöntemi kullanılarak yapılır. Eğer, hizmet sunumunda bir işlemin sonuçları güvenilir bir biçimde tahmin edilememesi durumunda beklenen gider tutarı kadar hasılat finansal tablolara alınır. Bu durumda ortaya kar veya zarar çıkmaz.

Ayrıca; giderlerin geri kazanılmasının beklenmediği durumlarda da hasılat finansal tablolara alınmaz sonuç hesaplarına kaydedilir ve belirsizliğin ortadan kalktığında yapılan sözleşmeye göre elde edilen hasılat tamamlama düzeyine göre sonuç hesaplarına aktarılır. Bu aktarımı yaparken dikkat edilmesi gereken husus geriye dönük olarak bir düzeltmenin yapılmayacak olunmasıdır.

Özellikli durumlar arz eden bazı olguların KÜMİ FRS’ye göre hasılat olarak ölçüm yöntemleri aşağıda verilmeye çalışılmıştır.

2.1.Tamamlama Yüzdesi Yöntemi

KÜMİ FRS’ye göre mali tablolara aktarılacak hasılat bedeli işlemin veya sözleşmenin tamamlanma seviyesine bağlıdır. Bu yöntemde, hizmet sunumuna veya inşa sözleşmesine ait toplam hasılat ve maliyet tutarlarına ait tahminler, hizmet sunumu veya inşa sözleşmesi ilerledikçe tekrar incelenir ve düzeltilmesi gerekirse ilgili işlem düzeltilir. Her raporlama dönemi sonunda, toplam hasılatla ait cari tahminlerle tamamlanma yüzdesinin çarpımı sonucunda işleme veya sözleşmeye ilişkin ilgili raporlama dönemi sonu itibarıyla birikimli olarak mali tablolara alınması gereken hasılat tutarı bulunur. Birikimli hasılat tutarından geçmiş dönemlere ait kaydedilen hasılat tutarı çıkarılarak raporlama döneminde kaydedilecek hasılat tutarı belirlenir (Usul ve Öztürk,2019;1162).

Tamamlanma Oranı: Proje için katlanılan maliyet / Tahmini tamamlama maliyeti

Hasılat: Tamamlanma oranı x Toplam sözleşme hasılatı

İleride örnekler yardımıyla da anlatılacak olan bir işin tamamlanma düzeyinin belirlenmesinde;

- ✓ İlgili tarihe kadar gerçekleşen maliyetlerin, tahmini toplam maliyetlere oranı ve,
- ✓ Hizmet sunumuna ilişkin işlemin veya sözleşmeye konu işin, somut olarak belirlenebilen tamamlanma oranı kullanılır.

Tamamlanma düzeyinin belirlenmesinde hak ediş ve avanslar dikkate alınmaz. Diğer taraftan, işletme gelecek dönemde yapacağı bir faaliyet için katlanmış olduğu maliyetler Gelecek Aylara Ait Giderler hesabında gösterilir.

Bazı durumlarda işletme tamamlanma yüzdesi yöntemiyle hesaplanan hasılatın daha fazla veya daha az hak ediş alabilir. Bu durumda da, eksik veya fazla hak ediş; durumuna göre Devam Eden İnşa Sözleşmelerinden Yükümlükler veya Devam Eden İnşa (Taahhüt) Sözleşmelerinden Varlıklar hesabında gösterilir.

İnşa faaliyetinde toplam sözleşme maliyetlerinin toplam sözleşme hasılatını aşması bekleniyorsa, sözleşmenin geri kalan kısmının tamamlanması için katlanması beklenen zarar tutarı kadar karşılık ayrılır.

2.2. Faiz İsim Hakları ve Kar Payları

Faiz, isim hakları ve kar payları işletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılması durumunda ortaya çıkan hasılatlardır. Faiz; nakit veya nakit benzerlerinin kullanılması karşılığında talep edilen bedel iken, isim hakkı ise; patent, ticari marka, telif hakkı, yazılım programları gibi işletmenin uzun vadeli varlıklarının kullanılması karşılığında talep edilen tutarlardır. Kâr payı da; özkaynak aracı hamillerine, aracın ait olduğu sermaye sınıfı içindeki payları oranında dağıtılan kâr olarak tanımlanır. KÜMİ FRS'ye göre; faiz, isim hakkı ve kâr payı gelirleri, ekonomik faydaların işletmeye girmesinin muhtemel olduğu ve söz konusu faydaların güvenilir bir şekilde ölçülebildiği durumlarda kaydedilmesi gerekir.

2.3. Mal veya Hizmetin Takası

Standartta göre birbirine benzemeyen veya ticari bir özü bulunan işlemlerin takas edilmesi durumunda ortaya çıkan değer hasılat olarak kabul edilir. Standart bu tip özelliklere sahip unsurların ölçülmesinde alınan malın ya da hizmetin gerçeğe uygun değerinin dikkate alınmasını istemektedir. Bu değerden ilgili işlemle ilgili olarak alınan veya ödenen bedeller eklenir veya çıkarılır.

Standartta göre, takasa konu olan mal veya hizmetin gereceğe uygun değeri tespit edilemiyorsa, bu durumda elden çıkarılan mal veya hizmetlerin gerçeğe uygun değeri dikkate alınır. Buna karşılık, her iki durumda da mal veya hizmetlerin gerçeğe uygun değeri tespit edilemiyorsa bu durumda bu unsurların defter değeri dikkate alınır (kgk.gov.tr).

3. KÜMİ FRS'ye Göre Örnek Uygulamalar

Yukarıda yaptığımız açıklamaların ışığı altında örnek uygulamalar aşağıda verilmeğe çalışılmıştır,

Örnek 1: ABC işletmesi bir tur şirketine acentelik yapmaktadır. Tur şirketi ile acente arasında yapılan anlaşmaya göre, satılan her turdan acenteye %10 komisyon kalacaktır. Acente bu ay 100.000 TL tutarında tur satmıştır. Bu durumda 10.000 TL hasılat olarak kaydedilecektir. İlgili duruma ait yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır (KDV İhmal Edilmiştir)

102 BANKALAR HES	100.000	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR		10.000
320 SATICILAR HES		90.000

Örnek 2: İşletmede ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle maliyet değeri 80.000 TL, birikmiş amortismanı 20.000 TL olan bir makineyi gerçeğe uygun değeri 75.000 TL olan makineyle takas etmiştir.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	75.000	
258 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	20.000	
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		80.000
644 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER ÇEŞİTLİ GELİR VE KARLAR		15.000

Örnek 3: İşletmede ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle maliyet değeri 80.000 TL birikmiş amortismanı 20.000 TL gerçeğe uygun değeri 70.000 TL olan bir makineyi devretmiştir. Takas olarak alınan makinenin gerçeğe uygun değeri tespit edilememiştir.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	70.000	
258 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	20.000	
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		80.000
644 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER ÇEŞİTLİ GELİR VE KARLAR		10.000

Örnek 4: İşletmede ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle maliyet değeri 80.000 TL birikmiş amortismanı 20.000 TL bir makineyi devretmiştir. Makinanın gerçeğe uygun değeri tespit edilememiştir.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	80.000	
258 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	20.000	
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		80.000
644 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER ÇEŞİTLİ GELİR VE KARLAR		20.000

Örnek 5: ABC inşaat firması bir otoyol ihalesine katılmış ve ihaleyi 100.000 TL bedelle almıştır. Yapılacak otoyol için denizin doldurulması gerekecek ve bu inşaat en az beş sene sürecektir. ABC firması inşaatte başlamış fakat ilgili projenin tamamlama düzeyini güvenilir olarak tahmin edememektedir. Fakat, gelirin tahsilinde uzun vadede de olsa bir sıkıntı görülmemektedir. Firma dönem sonuna kadar 5.000 TL maliyete katlanmıştır. Bu durumda firma yapmış olduğu maliyeti gelir olarak kaydedecek ve kar tahakkuku yapmayacaktır.

622 SATILAN HİZMET MALİYETİ	5.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HS		5.000
120 MÜŞTERİDEN ALACAKLAR	5.000	
350 YIL.YAY.İNŞAAT ON.HAK. BED.		5.000

Örnek 6: ABC inşaat firması bir baraj ihale işine girmiştir. İlgili ihaleyi 35.000 TL bedelle almıştır. Yapılacak barajın inşaatı iki yılda tamamlanacaktır. İşin tahmini maliyeti 25.000TL'dir. Hak ediş düzenlenene kadar yapılan maliyetler ise 5.500 TL'dir. Baraj inşaatı için 6.000 TL hak ediş düzenlenmiştir.

Tamamlanma Düzeyi: $5.500 / 25.000 = 0,22$

Hasılat: $35.000 \times 0,22 = 7.700$

Fark: $7.700 - 6.000 = 1.700$ TL'dir.

Kesintiler

Gelir vergisi kesintisi: 180 TL

Damga vergisi kesintisi: 57 TL

KDV kesintisi: 324 TL

100 KASA	6.519	
140 DEVAM EDEN İNŞAAT SÖZ. ALACAK	1.700	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ FON	324	
193.010 Mahsup Edilen KDV		
293 PEŞİN ÖDENEN VERGİ FON	180	
293.010. Mahsup Edilen Gelir Vergisi		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	57	
740.00 M İnşaatı		
740.00.100 Damga Vergisi		
350 YIL. YAY. İNŞ. ONA. HAK. BED.		7.700
391 HESAPLANAN KDV		1.080

Örnek 7: ABC inşaat firması bir baraj ihale işine girmiştir. İlgili ihaleyi 35.000 TL bedelle almıştır. Yapılacak barajın inşaatı iki yılda tamamlanacaktır. İşin tahmini maliyeti 25.000TL'dir. Hak ediş düzenlenene kadar yapılan maliyetler ise 5.500 TL'dir. Baraj inşaatı için 8.000 TL hak ediş düzenlenmiştir.

Tamamlanma Düzeyi: $5.500 / 25.000 = 0,22$

Hasılat: $35.000 \times 0,22 = 7.700$

Fark: $8.000 - 7.700 = 300$ TL'dir.

Kesintiler

Gelir vergisi kesintisi: 240 TL

Damga vergisi kesintisi: 76 TL

KDV kesintisi: 432 TL

100 KASA	8.992	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ FON	432	
193.010 Mahsup Edilen KDV		
293 PEŞİN ÖDENEN VERGİ FON	240	
293.010. Mahsup Edilen Gelir Vergisi		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	76	
740.00 M İnşaatı		
740.00.100 Damga Vergisi		
350 YIL. YAY. İNŞ. ONA. HAK. BED		8.000
391 HESAPLANAN KDV		1.440
340 DEV. ED. İNŞAA SÖZ. YÜK.		300

Örnek 8: KLM inşaat işletmesi bu dönemde yapmayı planladığı bir inşaat işi için 20.000 TL tutarında gider yapmış ve yapılan bu giderleri 740 N’lu hesaba kaydetmiştir. Ancak, çeşitli nedenlerden dolayı bu inşaat işinin yapımı bir sonraki döneme sarkmıştır.

180 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	20.000	
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ		20.000

Örnek 9: ABC inşaat firması iki şantiyesinde (A ve B) faaliyete başlamayı planlamakta ve bu şantiyelerde kullanmak için malzeme satın almıştır. Fakat B şantiyesindeki inşaat başlamışken, bazı sebepler nedeniyle A şantiyesindeki inşaat işi başlayamamıştır. Malzemelerin toplam bedeli 15.000 TL olup, malzemenin yalnızca 10.000 TL’lik kısmının B şantiyesi için kullanıldığı tespit edilmiştir.

180 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	5.000	
622 SATILAN HİZMET MALİYETİ	10.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANS. HS.		15.000

Örnek 10: ABC inşaat firması 2020 senesinde bir otoyol ihalesine katılmış ve ihaleyi 200.000 TL bedelle almıştır. Otoyol inşaatı yaklaşık olarak 5 sene sürecektir. ABC firması inşaate başlamış fakat ilgili projenin tamamlama düzeyini güvenilir olarak tahmin edememektedir. Fakat, gelirin tahsilinde uzun vadede de olsa bir sıkıntı görülmemektedir Firma dönem sonuna kadar 25.000 TL maliyete katlanmıştır. Bu durumda firma yapmış olduğu maliyeti gelir olarak kaydedecek ve kar tahakkuku yapmayacaktır.

622 SATILAN HİZMET MALİYETİ	25.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HS		25.000
120 ALACAKLAR	25.000	
350 YIL.YAY.İNŞAAT ON.HAK. BED.		25.000

Örnek 11: KLM firması bir inşaat işini 2 yılda tamamlayıp teslim etmiştir. Firma ilgili işle ilgili 60.000 TL’yi hakedişini hasılat olarak muhasebeleştirmiştir. Firmaya işi veren kurumun iflası istenmiş ve kurumun tasfiyesine karar verilmiştir. Tasfiye memuru ABC firmasına, hak edişten alacağı olan 60.000 TL’nin ancak yarısını alabileceklerini yazılı beyanla bildirmiştir. Böyle bir durumda ABC işletmesi daha önce yapmış olduğu hasılat kaydını düzeltme yoluna gitmeden, tahsil imkanı olmayan tutarı doğrudan gider olarak yazacaktır. Yapılacak işlemin muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

654 ESAS. FAAL. DİĞ. ÇEŞ. GİD. VE ZAR	30.000	
120 ALACAKLAR		20.000

4. SONUÇ

Kamu Gözetim Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) ülkemizde faaliyet gösteren işletmelerin, hukuki durumlarına ve çalıştıkları sektöre, finansal ve hasılat yapılarına ve de çalışan sayılarına göre kullanmak zorunda oldukları finansal raporlama standartlarını belirlemek ve uygulamakla yükümlüdürler. Yasadan aldıkları bu yetkiyle KGK yayımlanmış oldukları TMS, TFRS ve BOBİ FRS ile belirli bir yetkinlikte olan işletmelerin, durumlarına göre bu standartları kullanmalarını zorunlu hale getirmiştir.

Ancak, KGK daha önceden belirlenen kıstaslara uymayan işletmeler için yeni bir düzenleme getirme yoluna gitmiştir. Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ) adı altında yapılan bu çalışma taslak olarak kurumun sitesinde yayımlanmıştır. Yirmi iki ana başlıktan oluşan taslak standartta, 7. standart hasılatla ilgili olup, bu çalışmanın konusu yapılmıştır.

Taslak standart hasılat kavramını açıklayarak, hangi durumlarda hasılatın söz konusu olabileceğini, hangi durumlarda hasılatın söz edilemeyeceğini ifade etmiştir. Standarda göre; mal satışı, hizmet sunumu, yüklenilen inşa sözleşmeleri ve faiz, isim hakkı ve alınan kar payları hasılat olarak tanımlanmaktadır. Hasılat; taraflar arasında yapılan anlaşmaya göre net değer üzerinden belirlenen bedel üzerinden kayıtlara alınmasını ve vade farkının ayrılamayacağını belirtmiştir.

Yine standarda göre bir mal satışı durumunda elde edilen meblağın hasılat olarak kaydedilmesi ancak aşağıda belirtilen hususların gerçekleşmesi durumunda söz konusu olabilir. Bunlar;

- ✓ “Malların sahipliğinden kaynaklanan önemli risk ve getirilerin alıcıya devredilmiş olması,
- ✓ Satılan mallar üzerinde kontrolün sürdürülmemesi,
- ✓ Hasılat tutarının güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi,

- ✓ *İşleme ilişkin ekonomik faydaların işletme tarafından elde edilmesinin muhtemel olması ve,*
- ✓ *İşleme ilişkin katlanılan veya gerçekleşecek maliyetlerin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi şeklindedir.”*

KGK tarafından taslak olarak yayımlanan Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı aynı zamanda da hizmet inşa faaliyetlerinde hasılatın ölçüm yöntemini de açıklamıştır. Standarda göre, hizmet ve inşa işlerinde hasılat tamamlanma düzeyine göre hesaplanması gerekmektedir. Tamamlanma oranı ile elde edilmesi beklenen hasılatın çarpımı bizlere hasılatı verecektir.

KAYNAKÇA

Acar D., Usul, H., Dinç E. ve Ş.D.Demirci, Örneklerle Açıklamalı BOBİ FRS, Detay Yayınları, 2019, Ankara

Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Taslağı, kgk.gov.tr

Türk Ticaret Kanunu, mevzuat.gov.tr

Usul H., BOBİ FRS'ye Göre İnşaat Muhasebesi, Detay Yayınları 2020, Ankara

Usul, H. Vve M.S. Öztürk. (2019). TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hâsılat Standardı Çerçevesinde Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Faaliyetlerinin İncelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 24(4), 1157 – 1166.